

Lectio Divina segédanyag

C év - Lk 13,1-9

A Szentmise evangéliumi szakaszához

Szerkesztési munka végrehajtói:

Biblikus nézőpont:

Asztalos Gábor, Geiszelhardt Sára, Nyúl Viktor,

Liturgikus nézőpont

Mohay Réka

Patrisztikus nézőpont

Asztalos Lívia

Pedagógiai nézőpont:

Csonka Laura, Roszkopf Rita

Szemlélődési nézőpont

Mohay Réka

Szerkesztő

Asztalos Lívia

Tanítóhivatali nézőpont

Révai László,

Asztalos Lívia

Lektori szolgálatot teljesítettetek:

Nyúl Viktor –teljes tartalom áttekintése

+ EVANGÉLIUM Szent Lukács könyvéből

Ha nem tartotok bűnbánatot, épp úgy elvesztek ti is mindnyájan.

Abban az időben odajött Jézushoz néhány ember, s azokról a galileaiakról hozott hírt, akiknek vérért Pilátus az áldozat vérével vegyítette.

Erre Jézus megjegyezte: „Azt hiszitek, hogy ezek a galileaiak bűnösebbek voltak, mint a többi galileai, azért, hogy így jártak? Mondom nektek: nem! De ha nem tartotok bűnbánatot, épp úgy elvesztek ti is mindnyájan. Vagy azt gondoljátok, hogy az a tizennyolc ember, akire rádólt Siloámban a torony és megölte őket, bűnösebbek voltak a Jeruzsálemben élő többi embernél? Mondom nektek: nem! De ha nem tartotok bűnbánatot, épp úgy elvesztek ti is mindnyájan.”

Aztán egy példabeszédet mondott. „Egy embernek fügefá volt a szőlőjében. Kiment, gyümölcsöt keresett rajta, de nem talált. Erre így szólt vincellérjéhez: Idejárok három év óta, hogy gyümölcsöt keressek ezen a fügefán, de nem találok. Vágd ki! Miért foglalja itt a helyet? De az így válaszolt: Uram, hagyd meg még az idén. Körülásom és megtrágyázom, hátha terem majd jövőre? Ha mégsem, akkor kivághatod.”

Ezek az evangélium igéi.

1. Lectio – olvasás

1.1. Biblikus vonal

1.1.1. Görög szöveg szó szerinti fordítása

1 Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων ὧν τὸ αἷμα Πιλάτος ἔμιξεν μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν.

De odajöttek egyesek abban az időben hírt adva neki azokról a galileiaiakról, akiknek a véréért Pilátus az áldozataikkal vegyítette.

2 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι ταῦτα πεπόνθασιν;

És feelve mondta nekik: „Gondoljátok, hogy azok a galileai férfiak jobban bűnösök voltak, mint minden galileai férfi, hogy ezeket szenvedték el?

3 οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε.

Nem, mondom nektek, hanem ha nem tértek meg mindannyian, hasonlóképpen el fogtok veszni.

4 ἢ ἐκεῖνοι οἱ δεκαοκτῶ ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι αὐτοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας Ἱερουσαλήμ;

Vagy az a tizennyolc férfi, akikre ráesett a torony Silóában, és megölte őket, gondoljátok, hogy azok jobban vétkesek voltak, mint minden ember, akik Jeruzsálemet lakják?

5 οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε.

Nem, mondom nektek, hanem ha nem tértek meg mindannyian, ugyanígy el fogtok veszni.”

6 Ἐλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολὴν· συκῆν εἶχέν τις πεφυτευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ καὶ οὐχ εὔρεν.

Mondta pedig ezt a példázatot: „valakinek volt egy fügefája, amelyet elültetett a szőlőskertjében, és jött keresve gyümölcsöt rajta, és nem talált.

7 εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν· ἰδοὺ τρία ἔτη ἀφ’ οὗ ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ καὶ οὐχ εὕρισκω· ἔκκοψον [οὗν] αὐτήν, ἵνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ;

Mondta pedig a szőlőművesnek: ‘Íme, három éve, amióta jövök keresve gyümölcsöt ezen a fügefán, és nem találok: vágjad ki tehát azt, miért is színya ki a földet?’

8 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ· κύριε, ἄφες αὐτήν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτήν καὶ βάλω κόπρια,

Ő pedig felelve mondja neki: ‘Uram, hagyd meg azt idén, amíg körülásom körülötte, és megtrágyázom,

9 κἂν μὲν ποιήσῃ καρπὸν εἰς τὸ μέλλον· εἰ δὲ μή γε, ἐκκόψεις αὐτήν.

hátha pedig gyümölcsöt hoz jövőre: amennyiben pedig nem, ki fogod vágni.’”

1.1.2. Legfontosabb magyar fordítások

Nova Vulgata

Szent István Társulati Biblia

Jeromos fordítás

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

¹Aderant autem quidam ipso in tempore nuntiantes illi de Galilaeis, quorum sanguinem Pilatus miscuit cum sacrificiis eorum.

¹Épp jött néhány ember, s azokról a galileaiakról hozott hírt, akiknek vérét Pilátus áldozatuk vérével vegyítette.

¹Éppen abban az időben voltak ott néhányan, akik hírt hoztak neki azokról a galileaiakról, akiknek a vérét Pilátus az áldozatukéval vegyítette.

¹Akkor néhányan hírt hoztak neki azokról a galileaiakról, akiknek áldozat bemutatása közben vérét ontotta Pilátus.

¹Jövének pedig ugyanazon időben némelyek, kik neki hírt mondanak a Galileabeliek felől, kiknek vérét Pilátus az ő áldozatukkal elegyítette.

¹Abban az időben jöttek néhányan, és hírt adtak neki azokról a galileaiakról, akiknek a vérét Pilátus az áldozatukéval elegyítette.

²Et respondens dixit illis: “ Putatis quod hi Galilaei prae omnibus Galilaeis peccatores fuerunt, quia talia passi sunt?

²Erre ezt mondta: „Azt hiszitek, hogy ezek a galileaiak bűnösebbek voltak, mint a többi galileai, azért, hogy így jártak?

²Ő ezt felelte nekik: »Azt hiszitek, hogy ezek a galileaiak bűnösebbek voltak a többi galileainál, mivel mindezt elszenvedték?

²Ő ezt a megjegyzést fűzte hozzá: „Azt gondoljátok, hogy ezek a galileaiak bűnösebbek voltak a többi galileainál, hogy így jártak?

²És felelvén Jézus, monda nekik: Gondoljátok-é, hogy ezek a Galileabeliek bűnösebbek voltak valamennyi Galileabelinél, mivelhogy ezeket szenvedték?

²Így válaszolt nekik:

– Azt gondoljátok, hogy ezek a galileaiak bűnösebbek voltak a többi galileainál, mivel ez történt velük?

³Non, dico vobis, sed, nisi paenitentiam egeritis, omnes similiter peribitis.

³Mondom nektek: nem! De ha nem tartotok bűnbánatot, éppúgy elvesztek ti is mind.

³Mondom nektek: Nem! De ha nem tartotok bűnbánatot, mindnyájan ugyanígy elvesztek.

³Nem. De azt mondom nektek: Ha meg nem tértek, éppen úgy elvesztek mindnyájan.

³Nem, mondom nektek: sőt inkább, ha meg nem tértek, mindnyájan, hasonlóképen elvesztek.

³Nem! Sőt mondom nektek, ha meg nem tértek, mindannyian hasonlóképpen vesztek el!

⁴Vel illi decem et octo, supra quos cecidit turris in Siloam et occidit eos, putatis quia et ipsi debitores fuerunt praeter omnes homines habitantes in Ierusalem?

⁴Vagy az a tizennyolc ember, akire rádőlt Siloában a torony, és agyonzúzta őket, azt hiszitek, hogy bűnösebbek voltak, mint Jeruzsálem lakói közül bárki?

⁴Vagy az a tizennyolc, akire SÍlóében rádőlt a torony, és megölte őket? Azt hiszitek, hogy vétkesebbek voltak minden más embernél, aki Jeruzsálemben lakik?

⁴Vagy azt gondoljátok, hogy az a tizennyolc, akire Siloában rádőlt a torony és megölte őket, vétkesebb volt a többi Jeruzsálemben élő embernél?

⁴Vagy az a tizennyolc, akire rászakadt a torony Siloában, és megölte őket, gondoljátok-e, hogy bűnösebb volt minden más Jeruzsálemben lakó embernél?

⁴Vagy azt gondoljátok, hogy az a tizennyolc, akire Siloámnál rádőlt a torony, és megölte őket, vétkesebbek voltak minden más embernél, aki Jeruzsálemben lakik?

⁵Non, dico vobis, sed, si non paenitentiam egeritis, omnes similiter peribitis ”.

⁵Mondom nektek: nem! De ha nem tartotok bűnbánatot, éppúgy elvesztek ti is mindnyájan.”

⁵Mondom nektek: Nem! De ha nem tartotok bűnbánatot, mindnyájan ugyanígy elvesztek.«

⁵Nem. De azt mondom nektek: ha meg nem tértek, éppén úgy elvesztek mindnyájan.”

⁵Nem, mondom nektek: sőt inkább, ha meg nem tértek, mindnyájan hasonlóképen elvesztek.

⁵Nem! Sőt mondom nektek, ha meg nem tértek, mindannyian ugyanígy vesztek el!

⁶Dicebat autem hanc similitudinem: “ Arborem fici habebat quidam plantatam in vinea sua et venit quaerens fructum in illa et non invenit.

⁶Aztán egy példabeszédet mondott. „Egy embernek a szőlőjében volt egy fügefafa. Kiment, gyümölcsöt keresett rajta, de nem talált.

⁶Aztán ezt a példabeszédet mondta: »Egy embernek volt egy fügefafa a szőlőjében. Kiment, gyümölcsöt keresett rajta, de nem talált.

⁶Azután példabeszédet mondott nekik: „Valakinek fügefafa volt a szőlőjében. Elment és gyümölcsöt keresett rajta, de nem talált.

⁶És ezt a példázatot mondá: Vala egy embernek egy fügefája szőlőjébe ültetve; és elméne, hogy azon gyümölcsöt keressen, és nem találta.

⁶Azután ezt a példázatot mondta:

– Egy embernek volt a szőlőjében egy fügefája. Kiment, hogy gyümölcsöt keressen rajta, de nem talált.

⁷Dixit autem ad cultorem vineae: “Ecce anni tres sunt, ex quo venio quaerens fructum in ficulnea hac et non invenio. Succide ergo illam. Ut quid etiam terram evacuat?”.

⁷Erre így szólt vincellérjéhez: Három év óta mindig jövök, hogy gyümölcsöt keressek ezen a fügefán, de nem találok. Vágd ki! Miért foglalja itt a helyet?

⁷Ezért így szólt az intézőjéhez: 'Íme, három esztendeje, hogy ide járok, gyümölcsöt keresek ezen a fügefán, de nem találok. Vágd ki, miért foglalja hiába a földet?'

⁷Erre így szólt vincellérjéhez: három esztendeje már, hogy idejárok és gyümölcsöt keresek ezen a fügefán, de nem találok. Vágd ki! Minek foglalja el a földet?

⁷És monda a vinczellérnek: Ímé három esztendeje járok gyümölcsöt keresni e fügefán, és nem találok: vágd ki azt; miért foglalja a földet is hiába?

⁷Azt mondta erre a vincellérnek: „Íme, három éve, hogy idejárok gyümölcsöt keresni ezen a fügefán, de nem találok. Vágd ki, miért élősködjék itt a földön?”

⁸At ille respondens dicit illi: “Domine, dimitte illam et hoc anno, usque dum fodiam circa illum et mittam stercora,

⁸De az így válaszolt: Uram, hagyd még egy évig! Körülásom és megtrágyázom,

⁸De az így felelt neki: 'Uram! Hagyd meg még ebben az évben, amíg körülásom és megtrágyázom,

⁸Uram, felelte az, hagyd meg még az idén.

⁸Az pedig felelvén, monda néki: Uram, hagyj békét néki még ez esztendőben, míg köröskörül megkapálom és megtrágyázom:

⁸De az így válaszolt neki: „Uram, hagyd meg még ebben az évben! Körülásom, és megtrágyázom,

⁹et si quidem fecerit fructum in futurum; sin autem succides eam” ”.

⁹hátha terem jövőre? Ha mégsem, akkor majd kivágod.”

⁹hátha gyümölcsöt hoz jövőre; ha pedig nem, akkor vágd ki.’«

⁹Körülásom és megtrágyázom, talán így hoz majd gyümölcsöt. Ha nem, jövőre kivághatod.”

⁹És ha gyümölcsöt terem, jó; ha pedig nem, azután vágd ki azt.

⁹hátha jövőre terem; ha pedig nem, akkor vágasd ki!”

1.1.3. Behatárolás

Jézus tanításának leírásához (Lk 12) kapcsolódik ez a szakasz, amelyet a Pilátus által meggyilkoltatott galileai zarándokokról szóló hír közlése vezet be (Lk 13,1). Ez alkalmat nyújt a Mesternek arra, hogy tovább oktassa hallgatóit (Lk 13,2-5), amit egy rövid példázat elbeszélésével is nyomatékosít (Lk 13,6-9). Ezt követi egy régóta beteg asszony szombaton való meggyógyításának a leírása, ami már egy új epizódot jelent (Lk 13,10-17). Vagyis az általunk vizsgált szakasz a Lk 13,1-9 versek között

helyezkedik el, s két alegységre osztható, melyek szoros kapcsolatban állnak egymással: Lk 13,1-5; Lk 13,6-9.

1.1.4. Szó szerinti üzenet

Az evangélista hangsúlyozza, hogy

- A különböző szerencsétlenségek, tragédiák nem büntetések a bűnös ember számára, hanem intő jelek, amelyek arra ösztönzik őt, hogy gondolkodjék el saját élete kapcsán, illetve térjen meg.
- Jézus kétszer is nyomatékosítja a megtérés szükségességét, amely kihat az ember földi, és halál utáni sorsára is egyaránt.
- A fügefáról szóló példázattal a Mester Istennek az ember iránti türelmét és szüntelen fáradozását mutatja meg, aki nem akarja az embert jelképező fügefát kivágni, hanem arra akarja ösztönözni, hogy hozzon gyümölcsöt, vagyis, hogy térjen meg, kövesse Jézust a hit és az irgalmas szeretet cselekedeteinek útján (vö. 2Pét 3,8-9).
- Ugyanakkor a példabeszéd arra is utal, hogy Isten előtt egyszer mindenkinek számot kell adnia az életéről. Akik nem térnek meg, akik nem hisznek Jézus Krisztusban, s akik nem termik meg az irgalmasság és a szeretet gyümölcsseit, azoknak az üdvössége veszélyben van. Az evangélista ezzel nem megijeszteni akar, hanem szeretné felhívni minden kor minden emberének a figyelmét arra, hogy az életet felelősen kell megélni itt a földön.

1.1.5. Kulcsszavak rövid elemzése

μετανοῆτε (*metánoéte*): 'gondolkozást megváltoztatni, megtérni' (Lk 13,3.5)

Ezt az igét a szinoptikus evangéliumok közül leggyakrabban Lukács evangéliumában találjuk meg (Máténál 5-ször, Márknál 2-szer, Lukácsnál viszont 9-szer). Általában Jézus mondja ezt a szót ki (a Lukács- evangéliumban a kilencből nyolc alkalommal: Lk 10,13; Lk 11,32; Lk 13,3.5; Lk 15,7.10; Lk 17,3-4). Vagyis az Úr tanításának egyik kulcskifejezése, amit hatszor „pozitív” módon (Lk 10,13; Lk 11,32; Lk 15,7.10; Lk 17,3-4), kétszer pedig tagadó formában használ ebben az evangéliumban (Lk 13,3.5). A megtérésre való felszólítás mindenkinek szól: a pogány

népeknek (Lk 10,13; Lk 11,32), a Jézust hallgatóknak (Lk 13,35), az ellenünk vétőknek (Lk 17,3-4), és a bűnösöknek is, akiknek megtérése kapcsán nagy öröm van a mennyben (Lk 15,7.10). Az Úr Jézus kétszer is hangsúlyozza ugyanabban az epizódban, hogy ha nem térünk meg, elveszünk, azaz elkárhozunk (Lk 13,35). Vagyis a tét nagy: az üdvösségünk múlik a megtérésünkön!

A megtérés nem csupán a bűn elkerülését, és a jó megtételét, hanem az egész gondolkozásmódban bekövetkező fordulatot, a szemléletmód gyökeres megváltoztatását, Jézus szerinti rendezését jelenti. Tehát megnyílást Isten felé. Mindez kihat az egész emberre, s meghatározza további életét. Nem egy egyszeri tett, nem egy statikus tény, hanem egy olyan „dinamikus egyensúly”, ami változásra, megújulásra, küzdelemre és elköteleződésre ösztönzi a megtért személyt. A megtérés tehát nem egy végleg elért és birtokolt állapot, hanem folyamatos úton levés a Jézus-követésben.

ποίησῃ καρπὸν (*pojészé kárpon*) 'gyümölcsöt, termést hozni' (Lk 13,9)

Ez a szópár többször megjelenik az újszövetségi Szentírás lapjain. A megtérés méltó gyümölcsének a meghozása kapcsán, ahol a megtérésre szólít fel Keresztelő János (Mt 3,8; Lk 3,8). E szókapcsolat meghirdeti az ítéletet is, hiszen azt a fát, amelyik nem hoz jó termést, kivágják, és tűzre vetik (Mt 3,10; Mt 7,19; Lk 3,9; Lk 13,9). Továbbá utal arra a világos megkülönböztetésre, hogy a jó fa jó gyümölcsöt, a rossz fa pedig rossz gyümölcsöt hoz, így a terméséről ismerhető fel a fa (Mt 7,17-18; Mt 12,33; Lk 6,43).

Egy alkalommal Jézus beszél arról, hogy akik önteltek, és nem hisznek a Fiúban, azoktól elveszik Isten királyságát, s azoknak adják oda, akik megtermik annak a gyümölcsét (Mt 21,43). Hogyan lehet tehát ebben az értelemben termést hozni, amely kihat az ember földi életére, és a halál utáni sorsára is egyaránt? Úgy, ha a tanítvány figyelemmel hallgatja az Úr szavát, ott marad az „ige alatt”, és hűségesen ragaszkodva hozzá, megtartja állhatatosan (vö. Lk 8,8.15). A megtérés e szókép fényében tehát azt jelenti, hogy a hívő ember egyre inkább odafigyel Jézus szavára, s hagyja, hogy ez az isteni szó átjárja őt, átformálja gondolkozásmódját, cselekedeteit, és életét gyümölcsözővé tegye. Ez egy egész életre szóló küldetés és feladat, amiben mindig fejlődni kell, s ami majd a mennyországban fog maradéktalanul beteljesülni, aminek szimbóluma az élet fája, amely a mennyei Jeruzsálemben évente tizenkétszer hoz termést (Jel 22,2).

1.2. Kontextuális – kánoni párhuzamok

Párhuzamok Lukács evangéliumán belül

5,36 "Példabeszédet is mondott nekik: „Senki sem hasít ki új ruhából foltot ócska ruhára. Hisz akkor az újat is tönkretenné, s az ócskára se illenék az új folt.”

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mt 3,10 "A fejsze már a fák gyökerén van: Kivágnak és tűzre vetnek minden fát, amely nem terem jó gyümölcsöt."

Mt 21,19 "Az út mentén látott egy fügefát. Odament, de nem talált rajta egyebet, csak levelet. Erre így szólt: „Ne teremjen rajtad gyümölcs soha többé!” A fügefa azon nyomban kiszáradt."

Jn 8,24 "Azért mondtam nektek, hogy bűnötökben haltok meg, mert ha nem hiszitek, hogy én vagyok, meghaltok bűnötökben."

Jn 9,2-3 "Tanítványai megkérdezték tőle: „Mester, ki vétkezett, ez vagy a szülei, hogy vakon született?” „Sem ez nem vétkezett – felelte Jézus –, sem a szülei, hanem az Isten tetteinek kell rajta nyilvánvalóvá válniuk."

Jn 9,7,11 "majd meghagyta neki: „Menj, mosakodj meg a Siloe tavában.” Ez annyit jelent, mint: „küldött”. Az elment, megmosdott, s amikor visszatért, már látott." "Elmondta nekik: „Az az ember, akit Jézusnak hívnak, sarat csinált, a szememre kente s meghagyta: Menj, mosakodj meg a Siloe tavában. Elmentem, megmosdottam és látok."

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Lev 19,23-25 "Ha majd bejuttok földetekre és ott gyümölcsfát ültettek, a gyümölcsseit úgy tekintsétek, mintha az előbőre volna. Három éven át legyen körülmetéletlen dolog számotokra, és ne egyetek belőle. A negyedik évben minden gyümölcsét szenteljétek az Úrnak hálaadó ünneppel. Az ötödik évben már megehetitek a gyümölcsét, és begyűjthetitek a termést magatoknak. Én vagyok az Úr, a ti Istenetek."

Zsolt 7,13 "ha meg nem tér az ember. Bárhogy élezi kardját az ellenség, bárhogy feszíti íját és céloz"

Zsolt 80,9-17 "Elnézted, hogy szomszédaink civódjának rajtunk, és hogy ellenségeink kigúnyoljanak. Seregek Ura, állíts helyre minket! Ragyogtasd ránk arcod és megmenekülünk. Kihoztál Egyiptomból egy szőlőtövet, és népeket úztél el, hogy

elülted. Előkészítetted számára a talajt, ezért vert gyökeret s terjedt el a földön. Árnyékával befödte a hegyeket, indáival Isten cédrusait. Vesszőit a tengerig növelte, hajtásait a nagy folyamig. Miért romboltad le falait? Akik az úton járnak, mind szüretelik. Az erdei vadkan pusztíthatja, s legelője lett az erdő vadjainak. Seregek Ura, térj vissza, tekints le az égből és lásd, látogasd meg szőlőtövedet, és véd meg, mit jobbod ültetett! Mint a szemetet, a tűzben elégették, pusztuljanak ezért haragos orcád elől!”

Iz 5,1-7 “Hadd énekeljem el barátomnak szőlője iránti szerelme énekét. A barátomnak volt egy szőlőskertje, termékeny domboldalon. Felásta földjét, a köveket kiszedte belőle, és nemes szőlőfajtákkal ültette be. A közepére tornyot épített, és sajtót is vágott benne. Aztán várta, hogy szőlőt teremjen, de csak vadszőlőt hozott. Most hát Jeruzsálem lakói és ti, Júda férfiai: Tegyetek igazságot köztem és szőlőm között! Mit kellett volna még tennem szőlőmmel, amit nem tettem meg vele? Azt vártam, hogy szőlőt teremjen, hát miért hozott csak vadszőlőt? Most azért tudotokra adom, mit fogok tenni szőlőmmel: Lebontom sövényét, hadd legeljék le, lerombolom falát, hadd tapossák össze. Parlaggá teszem, amit metszetlen hagynak, és nem kapálnak meg, hadd verje föl a bozót és a gaz. És megparancsolom a felhőknek: ne hullassanak rá esőt. Igen, a Seregek Urának szőlője Jeruzsálem háza, és Júda népe dédelgetett ültetvénye. Azt várta, hogy igaz tetteket vigyenek végbe, s lám, gasztettek követnek el. Azt várta, hogy igazság terem náluk, de csak jajkiáltás hallik és siralom.”

Jer 12,17 “De ha valamelyik nemzet nem hallgat rám, kitepem gyökerestül, és elpusztítom – mondja az Úr.”

Jer 24,2-6 “Az egyik kosárban nagyon finom füge volt, olyan, amilyen a korán érő füge szokott lenni; ám a másikban nagyon rossz füge volt, szinte ehetetlen. Az Úr akkor így szólt hozzám: „Mit láatsz, Jeremiás?” Így feleltem: „Fügét látok; egyrészt jót, nagyon jót; másrészt rosszat, egészen rosszat, olyat, hogy meg sem lehet enni.” Erre az Úr ezt a szózatot intézte hozzám: Ezt mondja az Úr, Izrael Istene: Amint jó ez a füge, ugyanolyan jóakarattal törődöm majd Júda száműzötteivel, akiket elküldtem erről a helyről a káldeusok földjére. Feléjük fordítom tekintetem, hogy jót tegyek velük, és visszahozom őket ebbe az országba. Mert fölépíteni akarom őket, nem lerombolni; elültetni őket, nem kigyomlálni.”

Hab 3,17 “Nem rügyezik ki többé a fügefafa, a szőlő nem hoz többé termést; az olajfa termése elpusztul, a szántóföld nem terem eledelt, a juh kivész az akolból, s ökör sem lesz az istállóban.”

Oz 9,10 “Mint szőlőfürtöt a pusztában, olyannak találtam Izraelt, atyáitokat meg olyannak láttam, mint az első füge a fán; de ők Baal-Peorba érkezve gyalázatra adták magukat; utálatra méltók lettek, mint az, amit szerettek.”

ApCsel 5,37 “Utána a népszámlálás idején a galileai Júdás állt elő, és megnyerte magának a népet. Ő is elpusztult, és akik követték, azok szétszóródtak.”

2. Meditáció – elmélkedés

2.1. Patrisztikus vonal

2.1.1. Catena Aurea

E heti szakaszunkkal kapcsolatosan az egyházatyák a következő megjegyzéseket, magyarázatokat tették:

Tiszteletreméltó Béda:

„Aztán egy példabeszédet mondott. „Egy embernek a szőlejében volt egy fügefa. Kiment, gyümölcsöt keresett rajta, de nem talált.”

[A fügefa a zsinagóga] Az Úr maga alapította a zsinagógát Mózes által, emberré váltként mutatkozott, és nagyon gyakran tanított a zsinagógában; a hit gyümölcsét kereste, ám a farizeusok szívében nem talált semmit.

Nagy Szent Bazil:

„Erre így szólt vincellérjéhez: Három év óta mindig jövök, hogy gyümölcsöt keressek ezen a fügefán, de nem találok. Vágd ki! Miért foglalja itt a helyet?”

Isten jósága sajátos, nem büntet anélkül, hogy előre figyelmeztetne, hanem először fenyeget, azért hogy ez által a megtérésre szólítson fel. Így tett ő Ninivében, így szól most a kertészhez is: Vágd ki. Úgyszólván fokozott gondoskodásra sarkallja őt, illetve felébreszti a terméketlen lelket arra, hogy valós gyümölcsöket hozzon.

Theophylactus:

„De az így válaszolt: Uram, hagyd még egy évig! Körülásom és megtrágyázom, hátha terem jövőre? Ha mégsem, akkor majd kivágod.”

A földesúr az Atyaisten, a kertész Krisztus, aki nem akarja azt hagyni, hogy a fügefát terméketlenül kivágják. Mintha Ő azt mondaná az Atyának: Habár a törvény és a próféták által nem teremték meg a bűnbánat gyümölcseit, én a szenvedésem és tanításom vízával kívánom megitatni őket, és talán az engedelmisség gyümölcseit fogják majd teremni.

Felhasznált irodalom:

Thomas von Aquin: Goldene Kette oder fortlaufende, ganz aus den Stellen der Kirchenväter und Kirchenschriftsteller bestehende und kunstvoll verbundene Auslegung der vier Evangelien; übers. von Johannes N. Oischinger, 7 Bde., Regensburg 1881-1883

<http://www.catena-aurea.de/ljcqu3.html> (letöltés ideje: 2019. 03. 20.)

Thomas Aquinas:
The Catena Aurea
Gospel of Saint Luke
Translated by John Henry Newman
except Prooemium and bracketed portions by Joseph Kenny, O.P.
<https://dhspriory.org/thomas/CALuke.htm#13> (letöltés ideje: 2019. 03. 20.)

2.2. Tanítóhivatali vonal

2.2.1. Katolikus Egyház Katekizmusa

A BŰNBEEESÉS

385. Isten végtelenül jó, és minden műve jó. Azonban senki nem kerül el a szenvedés, a természetes bajok -- melyek, úgy tűnik, a teremtmény korlátaival együtt adottak -- megtapasztalását, s mindenekelőtt senki nem kerülheti ki az erkölcsi rossz problémáját. Honnan származik a rossz? "Kerestem a rossz eredetét, de nem találtam megoldást" -- mondja Szent Ágoston, (Szent Ágoston: Confessiones 7, 7, 11: CCL 27, 99 (PL 32, 739). és fájdalmas keresése csak az élő Istenhez való megtérésében talált választ. Mert "a gonoszság (...) misztériuma" (2Tesz 2,7) csak "a hit misztériumának" fényében válik láthatóvá. (Vö. 1Tim 3,16.) Az isteni szeretet Krisztusban történt kinyilatkoztatása egyszerre mutatja meg a bűn nagyságát és a kegyelem túlaradását. (Vö. Róm 5,20.) Ha föltesszük tehát a kérdést, hogy honnan ered a rossz, hitünk tekintetét arra kell irányítanunk, aki egyedüli legyőzője a rossznak. (Vö. Lk 11,21; Jn 16,11; 1Jn 3,8.)

A BETEG ISTEN ELŐTT

1502. Az ószövetségi ember a betegséget Istennel kapcsolatban éli meg. Panaszkodik Isten előtt a betegség miatt, (Vö. Zsolt 38.) és Tőle, az élet és halál Urától kér gyógyulást. (Vö. Zsolt 6,3; Iz 38.) A betegség a megtérés útja lesz, (Vö. Zsolt 38,5; 39,9.12.) és az Istentől nyert megbocsátás meghozza a gyógyulást. (Vö. Zsolt 32,5; 107,20; Mk 2,5--12.) Izrael népe átéli, hogy a betegség titokzatos módon összefügg a bűnnel és a rosszal, s az Istenhez való hűség az Ő törvénye szerint visszaadja az életet: "Hiszen Én, az Úr vagyok a te gyógyítód" (Kiv 15,26). Izaiás próféta előre látja, hogy a szenvedésnek a mások bűneiért való engesztelés értelme is lehet. (Vö. Iz 53,11). Megjövendöli, hogy Isten el fogja hozni Sionnak az időt, amikor megbocsát minden vétket és meggyógyít minden betegséget. (Vö. Iz 33,24.)

AZ IMÁDSÁG MÓDJAI

II. Az elmélkedés

2708. Az elmélkedés fölhasználja a gondolkodást, a képzeletet, a lélek érzéseit és vágyait. Ez az összeszedettség szükséges a meggyőződéses hitbeli elmélyüléshez, a szív megtéréséhez és a Krisztust követő akarat erősödéséhez. A keresztény imádság szívesen elmélkedik "Krisztus misztériumairól", például a Szentírás elmélkedő olvasásában (a lectio divinában) és a rózsafüzérben. Az imádkozás e gondolkodási formája nagyon értékes, de a keresztény imádságnak többre kell törekednie: Jézus szeretetének megismerésére és a vele való egyesülésre.

AZ IMÁDSÁG NEHÉZSÉGEI

2731. A másik nehézség, főleg azok számára, akik igazán imádkozni akarnak, a szárazság, amely része annak az imádságnak, melyben a szív kifosztott, nem érzi a gondolatok, emlékezések és a lelki érzések ízét sem. Ez a tiszta hit ideje, mely hűségesen Jézussal marad a halálfélelemben és a sírban. Ha a búzaszem "meghal, bő termést hoz" (Jn 12,24). Ha a szárazság gyökértelenségből fakad, mert az ige sziklás talajra hullott, a harc a megtérésért folyik. (Vö. Lk 8,6.13.)

JÉZUS ÓRÁJÁNAK IMÁJA

2754. Az imádság végzése közben a fő nehézség a lélek elszórakozása és a szárazság. Gyógyszere a hitben, a megtérésben és a szív virrasztásában van.

II. "Atya!"

2784. A gyermekké fogadás ezen ingyenes ajándéka állandó megtérést és új életet követel tőlünk. A Miatyánk imádságának két alapvető készséget kell kifejlesztenie bennünk:

A vágyat és az akaratot, hogy Hozzá hasonlók legyünk. Az Ő képére vagyunk teremtve, kegyelemből visszakapjuk az istenhasonlóságot, és erre válaszolnunk kell: "Ha Istent Atyánknak nevezzük, akkor Isten fiaiként is kell cselekednünk." (Szent Ciprián: De dominica Oratione 11: CCL 3A, 96 (PL 4, 543).

"Akinnek vad és kegyetlen lelke van, nem nevezheti Atyának a jóságos Istent: nem őrzi a mennyei Atyában meglévő jóság vonásait." (Aranyszájú Szent János: De angusta porta et in Orationem Dominicam 3: PG 51, 44.)

"Mindig az Atyai szépséget kell figyelni, és szerinte kell mindegyikünknek ékesítenie a lelkét." (Nisszai Szent Gergely: *Homiliae in Orationem dominicam* 2: Gregorii Nysseni opera. Kiad. W. Jaeger--H. Langerbeck. 7/2. köt. (Leiden, 1992), 30. (PG 44, 1148)

A BŰNÖK BÜNTETÉSE

1472. Hogy az Egyház e tanítását és gyakorlatát megérthessük, tudnunk kell, hogy a bűnnek kettős következménye van. A súlyos bűn megfoszt az Istennel fönnálló közösségtől és ezért alkalmatlanná tesz az örök életre, és az ettől való megfosztottság "az örök büntetés". Másrészt minden bűn, még a legkisebb is, a teremtményekhez való rendetlen ragaszkodással jár, ami szükségessé teszi a tisztulást, akár itt a földön, akár a halál után, az úgynevezett purgatóriumban (tisztítóút, tisztítóhely). E tisztulás szabadít meg attól, amit "ideigtartó büntetésnek" nevezünk. E kétféle büntetést nem szabad valamiféle bosszúnak tartani, mellyel Isten az embert kívülről sújtja, hanem nagyon is a bűn természetéből származó valóságként kell fölfogni. Egy lángoló szeretetből fakadó megtérés létrehozhatja a bűnös teljes megtisztulását, úgyhogy semmi büntetés nem marad fönn. (Vö. Trienti Zsinat, 14. sessio: *Canones de sacramento paenitentiae*, 12--13: DS 1712, 1713; uaz, 25. sessio: *Decretum de Purgatorio*: DS 1820.)

1486. A keresztség után elkövetett bűnök bocsánata egy külön szentség által nyerhető el, melyet a megtérés, gyónás, bűnbánat vagy kiengesztelődés szentségének nevezünk.

IV. A bűn súlyossága: halálos és bocsánatos bűn

1856. Mivel a halálos bűn az élet elvét, a szeretetet öli meg, Isten irgalmasságának új kezdeményezésére és a szív megtérésére van szükség, ami rendes körülmények között a kiengesztelődés szentségében valósul meg.

"Amikor az akarat olyan dologra irányul, ami önmagában ellentmond a bennünket a végső célhoz kapcsoló szeretetnek, a bűn tárgya miatt halálos (...), akár Isten szeretete ellen van, mint a káromkodás, hamis eskü stb., akár a felebarát szeretete ellen, mint az emberölés, házasságtörés stb. (...). Ha viszont a bűnös ember akarata néhányszor olyan dologra irányul, ami önmagában rendetlen, de nem ellenkezik Isten és a

felebarát szeretetével, mint például a fölösleges beszéd, az alkalmatlan nevetés stb., az ilyen bűnök bocsánatosak." (Aquinói Szent Tamás: Summa Theologiae I--II, 88, 2.)

2.2.2. Pápai gondolatok

Ferenc pápa: Üzenet a 2016. évi missziós világnapra A missziós Egyház az irgalmasság tanúja

vö. Lk 13,7-9

Kedves Testvérek!

Az Irgalmasság rendkívüli Szentéve, amit Egyházunk most él át, sajátos megvilágításba helyezi a 2016. évi Missziós Világnapot is: arra hív bennünket, hogy az ad gentes missziókra úgy tekintsünk, mint az irgalmasság hatalmas művére lelki és anyagi értelemben egyaránt. Valóban: ezen a Missziós Világnapon mind arra kapunk felszólítást, hogy induljunk el, „lépjünk ki”, mint missziót végző tanítványok, és mindnyájan állítsuk e küldetés szolgálatába tehetségünket, kreativitásunkat, bölcsességünket és tapasztalatunkat, hogy eljuttassuk Isten gyengédségének és együttérzésének üzenetét az emberiség egész családja számára. Missziós küldetése értelmében az Egyház gondját viseli azoknak, akik nem ismerik az Evangéliumot, mivel azt szeretné, hogy mindenki üdvözüljön és eljusson az Úr szeretetének megtapasztalására. Az Egyháznak „az a küldetése, hogy hirdesse Isten irgalmát, az Evangélium dobogó szívét” (Misericordiae Vultus bulla, 12), és szóljon róla a Föld minden részén, amíg el nem ér minden nőt, férfit, időst, fiatalot és gyermeket.

Az irgalom bensőséges örömet szerez az Atya szívének, amint minden emberi teremtménnyel találkozik; Ő kezdettől fogva szeretettel fordul a legesendőbbek felé is, mivel az Ő nagysága és hatalma éppen abban a képességében mutatkozik meg, hogy azonosulni tud a kicsinyekkel, az elhagyatottakkal és az elnyomottakkal (vö. MTörv 4,31; Zsolt 86,15; 103, 8; 111,4). Ő a jóságos, figyelmes és hűséges Isten, odaáll amellé, aki szűkséget szenved, s ezáltal mindenkire közel áll, főként a szegényekhez; olyan gyengédséggel vesz részt az emberi valóságban, ahogyan az édesapa és az édesanya gyermeke életében (vö. Jer 31,20). A Bibliában használatos kifejezés az anyaméhre utalva szól az irgalmasságról, vagyis felidézi az édesanya szeretetét gyermekei iránt, akiket örökké szeretni fog, bármilyen körülmények között

és bármi is történjék, hiszen méhének gyümölcsei. Ez annak a szeretetnek is lényegi vonása, amelyet Isten táplál minden gyermeke iránt, különösképpen annak a népnek a tagjai iránt, amelyet létrehozott, és amelyet gondozni és nevelni akar. Esendőségük és hűtlenségük láttán szíve megindul és megremeg az együttérzésben (vö. Oz 11,8). Ő mégis mindenki irányában irgalmas, szeretete minden nép felé fordul és gyengédsége kiterjed minden teremtményre (vö. Zsolt 145, 8-9). Az irgalom legmagasztosabb és legteljesebb megnyilvánulása a megtestesült Ige. Ő mutatja fel az irgalomban gazdag Atya arcát, „az iralomról nemcsak beszél, nemcsak példabeszédekkel és hasonlatokkal magyarázza, hanem személyében magára öltve megtestesíti” (II. János Pál, Dives in misericordia, 6). Ha befogadjuk és követjük Jézust az Evangélium és a szentségek által, a Szentlélek műve révén mi is olyan irgalmasok lehetünk, mint mennyei Atyánk, megtanulhatunk úgy szeretni, ahogyan Ő szeret minket és odaadhatjuk életünket ingyenes ajándékként, mint az ő jóságának jelét (vö. Misericordiae Vultus bulla, 3). Az Egyház az emberiség körében az első közösség, amely Krisztus irgalmasságából él: mindenkor érzi, hogy Ő vigyáz rá és kiválasztja irgalmas szeretetével és ebből a szeretetből meríti küldetésének jellegét, ebből él és ezt mutatja meg a népeknek a mások kultúráját és vallási meggyőződését tiszteletben tartó párbeszédben.

Erről az irgalmas szeretetről tesz tanúságot számos, mindenféle korú és állapotú férfi és nő, éppúgy, mint az Egyház tapasztalatának első időszakában. Isten anyai szeretetének ékesszóló jele, hogy jelentős és egyre növekvő a női jelenlét a missziók világában a férfiaké mellett. A nők, világiak és szerzetesek egyaránt, s napjainkban nem kevés család is, különféle formában végzik missziós hivatásukat: az Evangélium közvetlen hirdetésétől a karitatív szolgálatig. A misszionáriusok evangelizációs és szentségi tevékenysége mellett a nők és a családok gyakran alkalmasabbak rá, hogy megértsék az emberek problémáit, képesek ezekkel megfelelő és újszerű módon foglalkozni. Gondoskodnak az életről, és figyelmük elsősorban az egyes személyek és nem a struktúrák felé fordul, s minden emberi és lelki erőforrást mozgósítanak, hogy építsék a harmóniát, a kapcsolatokat, a békét, a szolidaritást, a párbeszédet, az együttműködést és a testvériséget, mind az emberek között, mind tágabb értelemben, a társadalmi és kulturális élet színterein és főként a szegényekkel való törődésben.

Számos helyen az evangelizáció a nevelési tevékenységgel veszi kezdetét, amelyre a missziós művek munkát és időt szánnak, éppen úgy, mint az Evangéliumból ismert irgalmas szőlőműves (vö. Lk 13, 7-9; Jn 15,1), és türelemmel várják a gyümölcsöket az évekig tartó lassú fejlődés eredményeként. Így lesznek olyan személyek, akik

képesek evangelizálni és az Evangéliumot eljuttatni oda is, ahol az ember nem gondolná, hogy ez megvalósítható. Az Egyház azok számára is lehet „édesanya”, akik a jövőben jutnak el a krisztushitre. Azt kívánom ezért, hogy Isten szent népe végezze az irgalom édesanyai szolgálatát, amely nagy segítséget jelent az Úrral való találkozásra és az iránta való szeretet átérzésére azon népek számára is, akik még nem ismerik Őt. A hit ugyanis Isten ajándéka és nem a prozelitizmus gyümölcse, ám azoknak a hitéből és szeretetéből fakad, akik az Evangéliumot hirdetvén Krisztusról tesznek tanúságot. Amikor a világ útjait járják, Jézus tanítványainak az a feladata, hogy méricskélés nélkül szeressenek, vagyis mindenkivel szemben az Úr mértékével mérjenek. Hirdessük tehát a legszebb és legnagyobb adományt, amit ránk hagyott: az ő életét és szeretetét.

Minden népnek és minden kultúrának joga van rá, hogy eljusson hozzá az üdvösség üzenete, amely Isten ajándéka minden ember számára. Ez annál is inkább fontos, ha tekintetbe vesszük, mennyi igazságtalanság, háború, humanitárius válság vár ma megoldásra. A misszionáriusok tapasztalatból tudják, hogy a megbocsátás és az irgalmasság Evangéliuma örömet, kiengesztelődést, igazságosságot és békét hozhat. Az evangéliumi küldetés – „Menjetez tehát, tegyétek tanítványommá mind a népeket! Kereszteljétek meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevére, tanítsátok meg őket mindannak a megtartására, amit parancsoltam nektek” (Mt 28, 19-20) – még nem teljesült be, sőt, felszólítás mindnyájunk számára a jelen helyzetben és az aktuális kihívások előtt, hogy átérezzük a hívást a missziós „kilépésre”, amint erre utaltam az Evangélii gaudium kezdetű apostoli buzdításomban: „Minden keresztény ember és minden közösség maga fogja felismerni, hogy melyik az az út, amelyet az Úr kér tőle. Ám valamennyien egyaránt arra kapunk indítást, hogy fogadjuk el ezt a hívást: lépünk ki a saját kényelmünkéből, legyen bennünk bátorság eljutni az összes perifériára, ahol szükség van az evangélium világosságára” (20).

Éppen a mostani Szentévre esik a Missziós Világnap alapításának 90. évfordulója, amelyet a Hitterjesztési Pápai Mű kezdeményezésére XI. Piusz pápa hagyott jóvá 1926-ban. Időszerű tehát utalnom elődeim bölcs útmutatásaira, akik elrendelték, hogy ehhez a Pápai Műhöz juttassák el mindazokat az adományokat, amelyeket a világ minden részén az egyházmegyék, plébániák, vallási közösségek, egyházi társulatok és mozgalmak összegyűjtenek, hogy segítsék a szűkséget szenvedő keresztény közösségeket és támogassák az evangélium hirdetését a világ végső határáig. Ma se vonjuk ki magunkat az Egyház missziós szeretetközösségének e

gesztusa alól, ne zárjuk be szívünket saját aggodalmainkba, hanem tárjuk szélesre azt, fogadjuk be az egész emberiséget.

Szűz Mária, a megváltott emberiség magasztos ikonja, az egyház missziós példaképe, tanítsa meg minden férfinak, nőnek és családnak, hogy hozzák létre és őrizzék meg mindenütt a Feltámadt Úr élő, és titokzatos jelenlétét, aki megújítja, és örömteli irgalmassággal tölti el a személyek, kultúrák és népek közötti kapcsolatokat.

2.3. Liturgikus vonal

Az evangéliumi szakasz kapcsolódási pontjai a szentmise szertartásának egyéb szövegeivel

A mai *evangélium* (Lk 13,1-9) a bűnbánatra és megtérésre sürget, ugyanakkor ennek vonatkozásában nem győzi hangsúlyozni az Isten felénk tanúsított türelmét: ki tudja, hány esélyt ad még, hogy megtérjünk? Ki láthatja át, mindentudó irgalma hogyan jár túl a tőle elsodródottak eszén, Lelkével új és új utakat nyitva meg előttünk, míg végül mindeneket magához nem vonz?¹ Ennek titkait egyedül az Úr ismeri, azonban türelmes szeretete pont, hogy nem tétlenkedésre, hanem szívünk mielőbbi megvizsgálására és megtérésre ösztönöz. Az Úr mindent megtesz, hogy gyermekei megtérjenek hozzá, de ehhez mi is kellünk: „ha nem tartotok bűnbánatot, épp úgy elvesztek ti is mindnyájan”, szól a figyelmeztetés. Teremtőnk azonban mindig kész a megmentésünkre – ezt hallhatjuk a *kezdőénekekben* (Zsolt 24,15-16) is: „Szemem mindig az Úrra tekint, hiszen ő vonja ki lábam a csapdából”.

A *kezdő könyörgés* a nagyböjti készüllet szerepéhez kapcsolja az evangéliumi gondolatokat: „Istenünk, minden irgalom és jóság forrása, te a böjt, az imádság és az irgalmas szeretet gyakorlása által gyógyulást adsz bűneinkre”.

Az *olvasmány* (Kiv 3,1-8a.13-15) a Kivonulás könyvéből hallható és az Isten szabadító irgalmáról tanúskodik – ez rendkívül fontos, hiszen az Egyiptomból szabadulás tapasztalata jelenti Izrael hitének magvát. Isten szabadításával és a zsidóság erre adott hitbéli válaszával indult el az a dialógus, melyre az egész ószövetségi hit épült a későbbiekben.² Az erre való megemlékezés (pászka, húsvét) jelentette és jelenti ma is az egyik legnagyobb ünnepet a zsidóság számára. Nem véletlen az sem, hogy ehhez a hagyományhoz kapcsolódott tovább, s ezt töltötte meg még az egyiptomi

¹ vö. Jn 12,32

² vö. WESTERMANN, Claus: *Az Ószövetség teológiájának vázlata*, Budapesti Református Teológiai Akadémia, Bibliai és Judaisztikai Kutatócsoport Budapest, 1993, 34

kivonulásnál is jelentősebb új tapasztalattal Krisztus feltámadása. A mai liturgiában ez a szöveg egyfelől a húsvéti ünnepre készít föl, másrészt pedig az adott evangélium felhívásának is további hangsúlyt ad: ahhoz a közösséghez, mely az Isten által megszabadítottként tekint magára, a bűneit megbánó és a jótettekre kész magatartás a méltó.

A *válaszos zsoltár* (Zsolt 102,1-2.3-4.6-7.8 és 11.) a zsoltáirodalom egy gyönyörű és érzékletes példáját idézi az Isten végtelen szeretetéből fakadó megbocsátó, bűneink terhétől megszabadító irgalmáról: „Irgalmas a mi Urunk, Istenünk: könyöretre hajlik szíve. Áldjad, lelkem, az Urat, és ne feledd, hogy hozzád milyen jó volt. Megbocsátja minden vétkeket, meggyógyítja minden gyengeséged. A pusztulástól megmenti életed, kegyelmében és irgalmában meg is koronázza... Nem bűneink szerint bánik velünk, és nem gonoszságunk szerint fizet vissza nekünk. Amilyen messze van napkelettől a napnyugat, bűneinket olyan messze dobja tőlünk. Ahogyan az atya megkönyörül fiain, úgy könyörül meg az Úr az istenfélőn”.

A *szentlecke* (1Kor 10,1-6.10-12) azon felül, hogy szintén utal a kivonulásra, a rossztól és a bűntől való tartózkodásra int, kapcsolódva az evangélium bűnbánatra való felszólításához. Állandó óvatosságra és az üdvösségünket, kiválóságunkat készpénznek vevő hamis biztonságérzet elkerülésére figyelmeztet: „Aki azt hiszi, hogy áll, ügyeljen, hogy el ne essék”.

Szintén az evangélium, valamint a nagyböjt hívásával cseng egybe az *evangélium előtti vers* (Mt 4,17): „Tartsatok bűnbánatot, mert közel van a mennyek országa” – érdemes megfigyelni ezt, a mai evangéliumhoz is sokban köthető sort. Máté evangélista Jézus galileai fellépésének kezdetekor számol be erről a felhívásról, mely a bűnbánatra, egyéb fordításokban megtérésre hív, „mert” közel van a mennyek országa. A megtérés ez alapján kevésbé egy „ok”, melynek „okozata” az Isten uralmának megjelenése, hanem éppen fordítva: az Isten királysága közel van, Jézussal elkezd kibontakozni, ezért sürgető, hogy méltó módon készüljünk az Ország beteljesedésére.

Az *egyetemes könyörgésekben* *visszaköszön* a jó gyümölcs motívuma, mely nem csak a maiban, hanem a nemrég (évközi 8. vasárnap) hallott evangéliumban (Lk 6,39-45) is elhangzott. Hiszen a mai evangélium is végső soron a jó gyümölcsök termésére biztat. „Kérjük Urunkat, Istenünket, hogy készségesen hallgassuk szent igéjét, életünkben valóra váltva neki tetsző gyümölcsöt hozzunk!”, szól a papi bevezető ima. „Segítsd, Urunk, híveidet, hogy szeretetből fakadó jó cselekedeteink megdicsőítsenek téged!”, kéri az első könyörgés. Majd a negyedik és az ötödik is az evangélium talaján fogalmazza meg kéréseit: „Alakítsd szívünket, hogy a nagyböjti szentbeszéd hatására a bűnbánat méltó gyümölcseit teremjük!”; „Hívd magadhoz

azokat is, akik már évek óta elmulasztották a húsvéti szentgyónást és szentáldozást!”. Végül a papi záró ima ismét az Úr türelmére helyezi a hangsúlyt: „Köszönjük, Urunk, Istenünk, hogy türelmes vagy hozzánk. Időt adsz a bűnbánatra, és kegyelmi segítséget az érdemszerző életre. Segíts, hogy türelmeddel vissza ne éljünk, és a jóban szüntelenül gyarapodjunk!”. A felajánló könyörgés a bocsánat motívuma köré fogalmaz meg imádságot: „Hallgasd meg imádságunkat, amikor bűneinkért bocsánatodat kérjük, és add, hogy mi is szívből megbocsássunk embertársainknak”. Végül pedig az áldozás utáni könyörgés azt kéri, a magunkhoz vett mennyei kenyér vétele „mutatkozzék meg tetteinkben” – hozhassunk jó, az Isten irántunk való szeretetéhez méltó gyümölcsöket.

2.4. Pedagógiai vonal

2.4.1. Evangélium témáját feldolgozó versek

„Egy embernek fügefafa volt a szőlőjében. Kiment, gyümölcsöt keresett rajta, de nem talált.”
(Lk 13,7)

Túrmezei Erzsébet – A birodalmam

Lélek, én lelkem, hogyha ismernélek!

Ha bejárhatnám a határidat!

- Neki indulok s olyan szövevényes...

a folyamain nincsenek hidak. -

Ha ismernélek, s tudnám, mihez kezdjek!

Mélységeidből titkok integetnek.

Lélek, én lelkem, mért vagy nyughatatlan?

Megfélemlítón zúgsz, morajlasz folyvást.

S én idegenül önbirodalmamban,

remegve tartom kezemben a kormányt.

Koldus királyod, mit tegyek veled?

Merre keressek segítő kezet?

Lélek, én lelkem, hol van az a Mester,

Ki téged ismer, minden titkodat?

Aki zúgó folyamaidon által

hidat fénylő szivárványból vonat...

Ó, jöjjön, akár zúgó harsonával,
akár simogatóan, csendesen:
én koronámat lábához teszem.

Forrás: <https://honlap.parokia.hu/lap/nyirturai-reformatus-egyhazi-kozseg/cikk/mutat/turmezei-e-versei/>

Túrmezei Erzsébet - A nagyheti titok

Mi magyarok nagyhétnak nevezzük,
de vajon átéljük-e nagy csodádat,
fakad-e belőle új élet, erő,
kíséri-e könnyes bűnbánat?
Megragadjuk-e újra meg újra
az értünk átszegezett szent kezét?
Meváltónk most is felénk nyújtja,
s hazafelé, a cél felé vezet!

Hogy fiatalon rátalálhattam
felejthetetlen pillanat,
életem örök csodája,
nagyheti titka marad!

Forrás: <https://honlap.parokia.hu/lap/nyirturai-reformatus-egyhazi-kozseg/cikk/mutat/turmezei-e-versei/>

*„Uram, hagyd meg még az idén. Körülásom és megtrágyázom, hátha terem majd jövőre?”
(Lk 13,9-10)*

Reményik Sándor (utolsó sor: Borzasi Sándor) – Ha számba vetted

Ha számba vetted mind a vétkeid,
Szemed, ha metszón önmagadba látott:
Az ismeretlen sok-sok bűnödért
Még mondj el egy pár miatyánkot!

Mert szüntelen a mi bűnbeesésünk,
Mert végtelen a vétkeinknek száma
S talán nem az a legölőbb csapás,
Mit sújt az öklünk tudva, odaszánva.

A legsikoltóbb seb talán nem az,
Mit oszt a kardunk nyílt, lovagi tornán
S tán az se, mit suttogva, hátmögött
Ejtünk kajánul, titkon és orozván.

A legsikoltóbb, legégőbb sebek
Egy mosolyunktól nyílnak, úgy lehet.
Mely indult jóakarattal ösvényén

És öntudatlan gúnyba tévedett.

A legszörnyűbb lavinák úgy lehet,
Indulnak egy elejtett szó nyomán,
Mit elhallgatni – véltük – nincs miért,
S mit elhallgatni jobb lett volna tán.

S mikor egy gyötrődő szív úgy eped
Egy szónkért, mely meg tudná váltani,
S virágoskertből sivataggá lesz.
Mert azt az igét nem mondtuk ki.

Mert elnéztünk a ködös messzeségbe,
A léptünk rajta döngve áthaladt,
Semmit se tettünk – csak nem vettük észre –
És eltapostuk, mint egy bogarat.

Oh, végtelen a vétkeinknek száma,
Mi álmroncsba, tört reménybe járunk,
Pusztán azáltal, hogy élünk, megyünk,
Szüntelen egy virágot tör le lábunk.

Ha számba vetted mind a vétkeid,
Szemed, ha metszón önmagadba látott:
Az ismeretlen sok, sok bűnödért
Még mondj el egy pár miatyánkot.

(Tarts őszinte, mély bűnbánatot!!)

Forrás: <https://keresztynversek.wordpress.com/tag/bunbanat/>

Kép forrása: <http://remnant-army.org/wordpress/hu/>

Túrmezei Erzsébet - Megtérések

„Megtértem” – mondd halkán, én
hittel bólintom rá az áment.
Itt járt, lelkedhez ért a Szél,

ki tudja, honnan jött, s hová ment.

Forrás: <https://keresztynversek.wordpress.com/tag/bunbanat/>

Gerő Sándor - Még negyven nap

„Még negyven nap – így szólt
az ítélet szava –
elpusztul Ninive
és temérdek java!”

De zsákba öltözött
a király és népe
s Isten a büntetést
nem hajtotta végre

Forrás: <https://keresztynversek.wordpress.com/tag/bunbanat/>

2.4.3. Evangéliumhoz kapcsolódó festmény

William Blake: Song of Los, 1794

https://en.wikipedia.org/wiki/The_Song_of_Los

2.4. Kérdések az evangéliumhoz

- Hogyan tekintek másokra, mások botlásaira, nehézségeire? Hogyan tekintek magamra?
- Ki illetve mi alapján döntök és cselekszem?

3. Oratio – imádság

A szentmise első könyörgése

Istenünk, minden irgalom és jószág forrása, te a bűnt, az imádság és az irgalmas szeretet gyakorlása által gyógyulást adsz bűneinkre. Nézd jóságosan őszinte bűnbánatunkat, és amikor vétkeinket beismerve meghajlunk előtted, emelj föl minket

szüntelen irgalmaddal. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké.

Evangeliumhoz kapcsolódó fohász

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérek, küldd el az erősség és a jó tanács Lelkét, hogy a megtérés kalandjában egyre inkább Jézus szavai szerint tudjak gondolkozni, dönteni és cselekedni! Ámen.

4. Contemplatio – szemlélődés

Fotó az evangéliumi szakaszhoz

Forrás: <https://images.unsplash.com/>

5. Condivisio – megosztás

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- Isten mindig ad még egy esélyt, ha készen állok arra, hogy változzak.
- Az Úr irántam is türelmes! Megtesz mindent, ami a javamra válik!

6. Actio, operatio – tettekre váltás

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- Minden cselekedetemet, döntésemet Jézus tanításához igazítsam.
- Minden reggel azzal az elhatározással keljek fel, hogy előbbre akarok ma is haladni a megtérés útján!